

1. Uvod

1.1. Značaj neovisnog sudstva za izgradnju moderne države

„Proces izrastanja moderne države zasnovane na idejama vladavine prava i pravne države u najvećoj je mjeri povezan sa izrastanjem samostalnog i neovisnog sudstva i kontrolirane racionalne uprave kao učinkovitih jamaca slobode i prava pojedinaca.“¹

Izdvajanje sudstva kao posebne grane vlasti rezultat je dugotrajnog razvoja i jedna od najvažnijih odrednica modernih pravnih sustava. Važnost u europskim zemljama sudstvo dobiva sa pojavom i jačanjem ideja o pravnoj državi u 19. st. Sudstvo se pojavljuje kao protuteža izvršnoj vlasti i u tim okvirima se od kraja 18. st. postupno uobličuju racionalni oblici sudbenog ustroja i sudskih postupaka koji postaju temelj suvremenih sustava. U izrastanju i oblikovanju modernog sudstva od ključnog značenja je bilo odvajanje sudstva i uprave. Načelo te diobe je elementarna pretpostavka izgradnje neovisne sudbene vlasti s autonomnim vrijednostima te je zbog toga proces diferencijacije sudstva od uprave bilo rodno mjesto modernog sudstva.

1.2. Načelo diobe vlasti

Načelo odvojenosti i neovisnosti sudstva i uprave smatra se neupitnim dijelom modernog ustroja državne vlasti te jednim od najvažnijih jamstava vladavine prava i prava pojedinaca. Definicija diobe vlasti upućuje na podjelu državne vlasti na tri međusobno odvojene i samostalne grane (zakonodavnu, izvršnu i sudsku) uz koje su vezane odgovarajuće funkcije vlasti i osoblje koje te funkcije vrši, a naglašena je i važnost ostvarenja političke slobode kao svrhe diobe vlasti. Samo načelo diobe vlasti ima tehničku i političku dimenziju. Kao izraz općeg procesa diferencijacije i specijalizacije dioba vlasti ima za svrhu učinkovitije vršenje vlasti. U političkom smislu to je načelo sredstvo dekoncentracije državne vlasti i sredstvo njezina samoograničavanja.

„Načelo diobe sudstva i uprave elementarna je pretpostavka izgradnje neovisne sudbene vlasti s autonomnim vrijednostima, strukturom i postupcima i osnovna pretpostavka identifikacije samostalne sudbene vlasti. Utoliko je proces odjeljivanja sudstva i uprave bio rodno mjesto modernog sudstva, a načelo diobe sudstva i uprave svojevrsna mjera modernosti izgradnje sudbene vlasti.“²

---

¹ Čepulo; *Prava građana i moderne institucije*, Zagreb, 2003., str. 44.

² Ibid., str. 45.

1.3. Razvoj ideje o diobi vlasti

Temeljni ideje o diobi vlasti pronalaze se još u antici. Ideja o diobi vlasti se pronalazi u Aristotelovoj podjeli političke znanosti na zakonodavnu znanost i politiku (predmet djelovanja i savjetovanja). Ovo još ne znači modernu podjelu na zakonodavnu i izvršnu vlast s obzirom na to da su u antičkoj Grčkoj zakoni zadani odnosno pretpostavljeni pa zakonodavstvo i izvršna vlast zapravo znače njihovo otkrivanje i primjenu, a ne stvaranje novih pravnih pravila na temelju volje zakonodavca. Aristotel traži sudjelovanje građana u svim funkcijama vlasti, a ne podjelu funkcija na različite nosioce. Glavna briga antičkih političkih ideja je jamstvo utjecaja interesa različitih društvenih klasa u svim funkcijama vlasti.

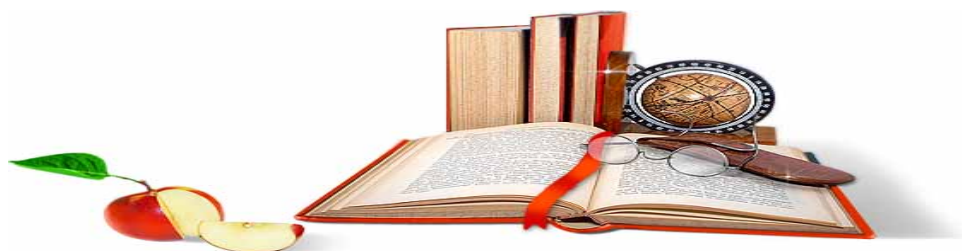
Znatno mjesto u oblikovanju ideja o trodiobi funkcija vlasti imaju srednjovjekovni filozofi koji su naglašavali tehničku, ali ne i političku dimenziju diobe vlasti. Značenje srednjovjekovnog razdoblja u razvoju ideje o diobi prava nalazi se u papskim idejama o podjeli rada unutar Crkve, u ideji o podjeli kraljevske vlasti na pravom neograničeno vladanje i na pravom ograničeno suđenje, ideje o vladaru kao suverenu koji može donositi zakone, idejama Tome Akvinskog o razlikovanju vladarskih funkcija izdavanja prava i upravljanja zajednicom. Posebna važnost se pridaje idejama Marsiliusa od Padove koji je naglasio zakonotvornu funkciju zakonodavstva i povezo ga s narodom i protegnuo važenje prava i nad vladarom. Osobito se ističe njegovo razlikovanje funkcija vlasti i njihovo povezivanje s različitim nositeljima.

Razvoj koji je najviše utjecao na moderno poimanje diobe vlasti se odvijao u Engleskoj tokom 17. i 18. st. Taj razvoj je bio karakteriziran naglašenim položajem sudske funkcije s obzirom da je osim viđenja prava kao pretpostavljenog i nepromjenjivog jedini ljudski utjecaj na pravo mogao biti u obliku otkrivanja njegova značenja i primjene. Zbog toga je sudska funkcija bila opći okvir vlasti čija je bitna svrha bila dijeljenje pravde. Tek se unutar tog okvira vlast dijelila na zakonodavnu i izvršnu. Pod izvršnom se do kraja 17. st. zapravo podrazumijevala sudska funkcija. Apstraktna ideja o postojanju triju različitih sila je nastala tek tijekom engleskog građanskog rata kao posljedica sukobljavanja kralja i Parlamenta. U Puritanskoj revoluciji ideja o trodiobi vlasti je bila spojena s potpuno različitom teorijom o miješanom obliku vladavine. Ta teorija je težila spajanju monarhije, aristokracije i demokracije i dovela je do uspostavljanja okvira koji je implicirao trajnu unutarnju dinamiku u sustavu vlasti i omogućavao igru različitih interesa, ali koji je ujedno i trebao trajno spriječiti koncentraciju vlasti ili prevlast pojedinačnog interesa .

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

**[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET**

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com